

ШКОЛСКІИ ЛИСТЪ.

Овай листъ излази сваке неделѣ еданпутъ. Цена му е на годину 4, на
половину 2 а на четвртъ године 1 фор. съ поштариномъ.

Брой 8.

26. Фебруара.

1859.

Господа учителя, кои су прошле године у Сомбору
испытъ изъ Новогъ Метода положили, ако желе сви-
дѣтельство добыти, нека у плаћеномъ писму найдалѣ
до 14 дана пошлю дирекціи сръбске педагогіе у Сом-
боръ штемплъ одъ 50 новчића, и нека у писму на-
значе свое мѣсто рођеня, мѣсто гдѣ су учителя, и
каква е школа (мушка, женска, ил' главна). — Сви-
дѣтельства послатѣ имъ се одъ стране високогъ ц. кр.
намѣстништва преко дотичне срезке власти.

Човѣкъ и нѣгово опредѣленіе.

(Као уводъ у Христіянску педагогію.)

(Продуженъ.)

II.

Посмотримо садъ шта намъ е то, што намъ е
Богъ о нама и о нашемъ опредѣленію одкрио!

Богъ створи човѣка. Тѣло му сазда одъ землѣ,
и задану унь духъ живота. Збогъ тога човѣкъ тѣломъ
принадлежи к' твари безсвестной т. е. земљи, а ду-
хомъ к' небу; духъ е нѣговъ безсмертанъ, разуманъ,
слободанъ; онъ е искра божества, обличіе створителя
свога. Зато и говори псалмопѣваць: „Ты си Боже
човѣка мало вешто одъ анѣла умалию, славомъ и
чашћу си га увѣнчао, и поставіо надъ дѣлима твоихъ

руку, све си покоріо подъ ноге нѣгове.“ Потоме в човѣкъ саединѣнѣ видимога са невидимымъ у єдномъ суштеству; а потоме в онъ найвысше суштество видимога свѣта, кои средствомъ нѣга са духовнымъ свѣтомъ у сношеніе долази. Онъ в саединѣнѣ природе и духа, и у томе се суштество нѣгово састои.

Саединенѣ ово онда само може быти право и дѣйствително, кадъ в духъ свестанъ станя свога, кадъ се чрезъ тѣло, као чрезъ органъ, радня духа появлюе, и кадъ духъ надъ тѣломъ, као надъ своимъ подчинѣнымъ служителѣмъ, влада. Између тѣла и духа постои дакле заедница и обштенѣ, али образъ или ти обличіе божіе само се у духу налази. Земное тѣлу човечіемъ виспрено то свойство у толико само принадежи у колико в оно оруђе и слуга богоданого духа човечіегъ.

Суштность човеческого духа познаемо мы изъ нѣгове раднѣ и нѣговогъ станя. Мы опажамо пре свега да в духъ нашъ кадаръ себи и друге ствари познати; кадаръ в ствари између себе сравнити, извести одтуда заключенія, дознати за узроке и слѣдства; кадаръ в познати шта в добро, красно и истинито. Ова моѣ духа нашегъ зовесе моѣ познаваня, или другчіе умность, (глава, духъ). — Erkenntnissvermögen. —

Духъ нашъ далѣ зна за себе, свестанъ в свога станя. Кадаръ в добро, красно и истинито осеѣати и разликовати одъ злога, ружного, и лажного; кадаръ в осеѣати пріятность и неприятность. Онъ дакле има моѣ чувствованя, душу, или срдце. — Gefühlsv ermögēn. —

Напослѣдку духъ нашъ има снагу, коіомъ по вољи може штогодъ хтѣти и нехтѣти; може изабрати добро, а одбацити зло, и напротивъ може познато зло завоleti а добро нехтѣти; кадаръ в при свой жельи и тежњи к' злу уздржати се одъ тога, и во-

лю свою вышимъ законима покорити, или усупротъ тьма законима радити. Духъ дакле нашъ има *волю*. —

Ове три првоначалне снаге духа нашегъ нису една одъ друге одделъне, него су све три заедно и сачиняваю единство духа. Ньихова суштностъ и отношенъ к' природи овако бы се могло описати: човѣкъ умомъ своимъ чини природу предметомъ свога познаваня, сердцемъ симпатизира са цѣломъ природомъ и разумно саучаствуе у химни, кою вселенна творцу свомъ приноси, а вољомъ своимъ привлачи онъ ствари природне у свою службу и употребљава ихъ по своіой вољи.

Као што е духъ човѣчій безсмртанъ и неможе се никадъ уништити, тако се немогу ни снаге духа човечіегъ уништити и разорити. Оне могу истина е' правога пута скренути. Моѣ познаваня може се уплести у погрешке и пасти у страшна заблуђеня; сердце може окорети и равнодушно постати према свачему, може шта више тако подивяти, да омрзне на добро; воля може се страстима подчиняти и одъ ньихъ се заробити: Али се моѣ те нигда уништити, нигда сасвимъ искоренити немогу. И у najveћемъ дивячству свомъ човѣкъ е іоштъ човѣкъ!

Као што е све, што Богъ у светости своіой сазда, у почетку добро было, тако су и моѣ духа човечіегъ спочетка у најболѣмъ сугласію између себе, и у правомъ отношеню к' творцу свомъ были. Првый е човѣкъ исто тако оданъ быо Богу, као што е падшій човѣкъ оданъ ка злу. У блаженомъ райскомъ станю быяше тѣло е' духомъ у најболѣмъ сугласію, нити се између ньи и найманя противностъ помислити могла. Плоть (србски пут) нив ратовала противу духа, у удовима не быяше закона противећегъ се закону духовномъ, него напротивъ човѣкъ се по милости божіой налазіо у таковомъ станю, у комъ су све ниже раднѣ душевне и нагони тѣлесни подчинѣни

были уму, а умъ Богу. Слободна и разумна душа принадлежи къ сушности човѣка, нити безъ нѣ може човѣкъ човѣкомъ быти.

III.

Будући да е Богъ човѣку е' духомъ и моѣъ познаваня даровао; то е мышленѣ доиста радня богоугодна, и човѣкъ е на то одреѣенѣ да мысли, и да познае. Познаванѣ недобыя се наеданпутъ, него мало по мало, оно расти и напредуе. Гледанѣмъ и радньомъ остальныхъ чувства започинѣ се познаванѣ, спореѣиванѣмъ и заключеніемъ добыяю се понятія. Размышляванѣмъ долазимо мы до увереня да природа, духъ и све што е створено, ніе могло само одъ себе поста-ти, и тако духъ нашъ све дотле нема мира ни покоя, доклегодъ све и сва появленя не узнесе на Бога, и нѣга за виновника свію тварій неприозна. Збогъ то-га и говори блаженный Августинъ: Ты си насъ Боже тебе ради створио, и зато си намъ дао ердце, кое е дотле неспокойно, докъ у теби покоя не наѣе.

Мы познаемо сами себе, свѣтъ и Бога. — Познаванѣ себе самогъ есть основъ свакога познаваня; зато су іоштъ древни филозофи за прво правило мудрости поставили ово изреченіе: Познай самога себе. Духъ нашъ чимъ себе упозна, одма тражи себи идеалъ или узоръ на кои бы требало да се онъ угле-да. Идеалъ тай ніе духъ човѣчій, него духъ божій. Само познаванѣмъ себе самога кадаръ е човѣкъ уса-вршити се, поправити се и Богу се повратити.

Познаванѣ света починѣ се гледанѣмъ поединыхъ предмета, кои су около насъ, и упечатленѣмъ, кое предметъ тій на чувства наша чине. Тымъ се образу представленя виѣеныхъ стварій. Различита предста-вленя та мораю се у духу саединити, главно се мора разликовати одъ случайного, и тымъ се раѣаю понятія.

Будући пакъ да узрокъ стварій не налази се у њима самима, то духъ нашъ тражећи првобитный узрокъ нѣговъ долази на послѣдку до познанаго Бога, кои е узрокъ свега быѣа, цѣлога свѣта.

Познаванъ Бога есть найвышій степень знаня, до коега духъ нашъ допрети можъ. Веѣъ познаванъмъ себе долазимо мы до познанаго Бога: ерѣ чимъ знамо да смо створени, то морамо припознавати неко веѣе одъ насъ сущестество кое насъ е створило, а то е сущестество Богъ. Познаванъ света приводитъ насъ такоѣе к' познаваню Бога; ерѣ да има Бога и сами язычници знаду; но найяснѣе и найизвѣстнѣе можемо мы Бога изъ нѣговогъ светогъ откровения познати. Безъ вѣре у божіе откровеніе нема ни савршеногъ и подпуногъ богопознанія.

(Продужиѣе се.)

О школскомъ запу.

За све, особито за учителъ на школама са више класа.

Као што е преко нужно, да се учители на школама са више класа договоѣе и сложе, вако ѣе предавати да се неби деца, прелазеѣи одъ едногъ учителя к' другомъ, пакъ на сасвимъ друге начине предаваня наилазеѣи забунъивала; тако е, и јоштѣ веѣма е нужно, да се договоре и сложе, како ѣе децу и у еднакомъ запу држати, да се и у овоме сви исти начела и правила држе, и иста средства употреблюю. Ништа нема по школски редъ, по воспитанъ деце, и по учительски ауторитетъ шкодливие, него кадъ еданъ учитель свою децу овако, а други онако држа; кадъ еданъ закраѣуе, што други дозволява, и еданъ немарно или крозъ прсте гледа, што други найвеѣма каштигуе. Зато е нужно, да се едни и исти закони

запта свуда уведу, и да се тврдо држе, да свудъ и у свимъ класама еданъ духъ влада, ако смо ради, да намъ изъ ови школа деца и научена и добро воспитана изалазе.

Тога ради ево неколико правила, којима би валяло да сваки што зна дода, да се сва нужна изкупе, и да се свудъ по школама заведу.

Што се обшти правила тиче, имамъ само ово навести:

Учитель треба да е примеръ деци, не у школи само и у цркви, него и на улици и на свакоме месту; онъ е свудъ учитель, и свуда више своимъ примером децу воспитава, него што ихъ говоромъ научи.

Са децомъ валя благо, а само противу зала обивно и строго поступати. Учитель треба да е као оно вешти баштованъ, који изданке сече и црве и бубе чисти, а не воѣке тамани, — као вешти лекаръ, који болести отеруе и болеснике спасава, а не убия.

Децу валя свему лецомъ и добромъ учиши, алъ особито почишаню старии и покорности закону, пристойности и учшивости, честолобию и правди, искрености и истинишости, чистоти реду и шочности, прилѣжности, пажњи.

За све ово нужно е, да учитель децу не само у школи у запту држи, него да се, где е нужно, и са дечиимъ родителма о овомъ споразуме, да ихъ пита и да имъ каже шта е и како е, пакъ да и они кодъ куѣ на дете пазе, и да настоје да дете сва го-репоменута и кодъ куѣ точно држи.

Найвеѣма има учитель настояти, да свака заповедъ, кою деци даде точно извршена и као светиня послушана буде; ко ово една е' почетка узпази, и са тврдомъ вољомъ за овимъ стане, он ѣе за vrlo кратко време децу на ово привикнути и научити; акол' не-буде е' почетка тврдо за овимъ стао, деца ѣе овла-

дати њимъ, и после ће грдне муке имати, и опетъ ихъ никадъ у заптъ довести неће.

Што се особени правила тиче, ту имамъ слѣдујуће споменути:

Учитель има — окромъ пажњѣ на школу да е чиста, да е иветрена, да су све школске оправе у реду, да се баръ вдаредъ на годину школа окречи, и баръ дваредъ илъ три изриба: —

Надгледати, да свако дете свое књиге и остале оправе чисто држи и чува; књиге и прописи нека су у тврђи папиръ умотане, да се непрляю и недеру; нека сваки у пропису свой подметачъ носи, и по који комадъ кртогъ (флус) папира; пера нека су башка умотана, са плайвазомъ и писалькомъ и пр.

Нека ни едно дете одъ свои школски оправа и књига у школу недоноси више, него што му е за оно настоеће по дана нужно; и нека ии у школи све у реду и у приправности држи;

Нека ни едно играчка ни други школи и науци непринадлежећи ствари у школу недоноси; а ако би кое штогодъ донело, има му се одузети, и ако би вредния стваръ била, оцу вратити, акол' невредна, одбацити илъ задржати, и у свое време са горепоменутомъ запрекомъ вратити.

Ни едно дете нека неполази одъ куће прляво и чупаво и перяво и неумивено, него нека е чисто и опремлѣно.

Улазећи у школу, као у цркву и у свако друго чисто место, нека се одъ кише и снега илъ праха отресе и каоне ноге очисти.

Ако би кое башъ онда у школу дошло, кадъ се остала већъ Богу моле илъ пов, нека му ние слободно улазити, докъ се унутри молитва илъ песма несврши.

Огртаће альине, капе илъ шешире, торбе, ђерђе-ве илъ остале ствари, нека свако одма, чим е у шко-

лу ступило на свое одређено место оетави, да и лако наћи може, и тако метне да непада и да се не свалюв.

Нека одма чимъ е у школу ступило, на свое одређено место иде, и ту лекцију повторава иль мирно почетакъ школе чека.

Докъ се школа непочве, има едно иль двов најстарије и најболъ деце, на осталу павити, и све како вемирне тако и примерно мирне учителю, алъ не пре него после свршеногъ школскогъ часа приявити, и онда се имаю изтраживаня чиити.

Ако би кое дете чешће касно долазило, има увек по $\frac{1}{2}$ иль по читавъ сатъ после школе затворомъ каштиговано бити.

Нека свако дете, кое сбогъ болести одъ школе, остати мора, крозъ друго најближе дете, ово учителю до знавня достави.

Нека ни кое одъ школе неизостане, док ние најпре и од учителя и од местног школе управителя, доволевъ добило.

Ако би кое дете обичай имало рано у школу долазити, а само зато, да се ту игра и скаче и виче, валя му то закратити, и да се више неусуди пре звона доћи, кое има $\frac{1}{4}$ иль $\frac{1}{2}$ сата пре школскогъ часа звонити.

Нека се никое неусуђуе школске ствари: скамие столове и столице и постоля, штице и таблице, дуварове, врата, прозоре, пећъ, и пр. прляти и шарати, сећи, и дерати, иль кварити.

Нека ние слободно папирѣ дерати и по школи ии бацати, мрве одъ ела, лоске иль коштице одъ воља по школи просипати, блато, несакъ, прахъ, камичке и пр. уносити.

Исто тако нека се неусуђуе нико туђе ствари дирати, прляти, кварити, или еданъ другогъ мазати

илъ прляти; аколи би кои што упрляо нађубрио илъ покварио, има самъ прлв опрати, ѓубре очистити, штету накрмити, и каштигу примити.

(Продужиће се.)

Неколико задатака за рачунъ.

1. — Атина најстари грчки градъ постои одъ 1550. год. пре Христа, колико е старъ дакле?

2. Римъ, најстари латински градъ постои одъ 754. год. пре Хр. колико е старъ? А колико е стария Атина?

3. — Праотацъ Адамъ живио е 2000 Иосифъ 1800. Мойсей 1500. царъ и пророкъ Давидъ 1030. а мудри Соломонъ 1000. год. пре Христа, колко е год. одъ нѣи поедини до насъ? Колико е еданъ пре другога био?

4. — Подъ невалялимъ римскимъ царомъ Нерономъ погублѣнъ е апостолъ Петаръ и Павле, год. 66. пос. Хрис. Подъ св. царемъ Константиномъ и нѣговомъ матеромъ Еленом год. 333. пос. Хр. ослободило се християнство одъ гонения. Подъ царом Юлианомъ живили су св. Три ерарси Василие велики Григорие богословъ и Јованъ златоусти; колико е год. одъ нѣи до насъ? колико е био апостолъ Петаръ и Павле пре цара Константина, а колико овај пре св. Три ерарха? —

5. Око 600. год. пос. Хр. живио е Муамедъ, кои е мусулманску веру започео; око год. 1000. пос. Хр. разделила се грчка црква и римска; 1530. год. пос. Хр. однадну Луторани и Калвини одъ римске цркве, колико год. постои турска вера? Колико луторанска и калвинска? Колико како смо се оделили ми и римляни?

6. — Около 600. пос. Хр. дошли су Србљи у ове землѣ; 640. год. примили су християнство; 1169. год. начинио е Стеван Неманя, најболѣи одъ наши кралѣва, србско кралѣвство; 1345. год. начинио е Стеванъ Душан силни србско царство; 1367. год. умро е царъ Урошъ, последњи изъ фамилие Неманя, — колко е год. како су Срби овде? Одъ кадъ су християни? Колико е тра-

ло сръбско кралѣвство и царство? Колико е одъ последнѣгъ цара Уроша?

7. — Год. 1389. палису Срби у битки косовской; год. 1453. отелису Турци Цариградъ и разорили грчко царство; год. 1804. почелису се Срби подъ Караѣорѣемъ ослобоѣавати одъ Турака, и ослободилисусе год. 1815. подъ кнезомъ Милошомъ Обреновиѣемъ; год. 1829. отелисусе и Грци одъ Турака и доби́ли кралѣвину. Колико су год. стениали Грци, а колико Срби подъ ярмомъ турскимъ? Колико е год. одъ косовске битке, кнеза Лазара и Милоша Обилића? Колико е год. одъ како е Цариград у турскимъ шакама? Колико е одъ какосу се Срби а колико одъ како су Грци отели одъ Турака?

8. — 19. Аугуста год. 1691. потученису Турци кодъ Сланкамена, где ихъ е 26,000. мртви остало; 12. Септ. 1697. потученису кодъ Сенте; 5. Авг. 1716. потученису кодъ Варадина, и те су год. изтерани и изъ Баната; колико е год. одъ битке кодъ Сланкамена? Кодъ Сенте? Кодъ Варадина и одъ како е Банат одъ Турака очишѣенъ?

Изборъ стихира изъ Трїода.

У сирну неделю на вечерню. — Гл. 2.

Постное время свѣтлш начнемъ къ подвигомъ дѣхшвнымъ себе подложикше, ѡчистимъ дѣшѣ, ѡчистимъ плоть, постимса такоже въ снѣдехъ ѡ всякіа страсти, добродѣтели наслаждающеса любовію, да сподобимса вси видѣти всечестнѣю страсть Хрїста Бога, и всатѣю Пасхѣ дѣховнѣ радѣющеса.

Гласъ 4. самогласенъ. Возсіа благодатъ твоа Господи, возсіа просвѣщеніе дѣшз нашихъ, се время благопрїатное, се время поканіа, ѡложимъ дѣла тмы, и ѡблечемса во оръжіе свѣта: яко да препливше поста великѣю пѣчинѣ, къ тридневное воскресеніе достигнемъ Господа и Спаса нашего Іисуса Хрїста спасающаго дѣши наша.

У среду прве седмице поста. — Гл. 3.

Постимса постомъ прїатнымъ блапоугоднымъ Господеви. Истинный постъ есть злыхъ ѿчужденіе, воздержаніе языка, ярости ѿложеніе, похотей ѿчужденіе, ѿглаголанїа, лжи, и клятвопреступленїа: сихъ ѿскрѣнїе постъ истинный есть и благопрїатный.

Те три стихире у србскомъ преводу.

1. Постно време свѣтло започнимо, духовнымъ подвизима (трудъ, радъ) себе подчинивши. Очистимо душу, очистимо тѣло, уздржаваймо се као одъ ела, одъ сваке страсти, наслађуюћи се духовныма добродѣтельима; у којима усавршаваюћи се любовомъ да се сподобимо сви видети частно страданъ Христа Бога и свето Воскресеніе духовно радуюћи се.

2. Засїя милость твоя господе, засїя просвећенъ душа нашихъ. Ето, то е време прїатно, то е време каеня. Одбацимо дѣла таме и обуцимо се у оружїа светлости; да пребродивши велико море поста, дочекамо тридневно воскресеніе господа и спаса нашего Исуса Христа, кои спасава душе наше.

3. Постимо се постомъ прїатнымъ и повольнымъ господу Богу. Правый постъ е: одтуђиванъ одъ зала, уздржаніе языка, ярости оставленъ; одлученъ невалялыхъ желя, одговараня, лаже и криве заклетве. Недостатакъ оваковивыхъ дѣла есть правый и Богу прїатный постъ.

Како треба свете кнїиге читати, и слушати

кадъ се читаю.

Блаженный Іоаннъ златоустъ говори: „Кадъ съднешъ, да читашъ слово божїе, а ты се найпре помоли Богу, да ти отвори умъ и сердце твое на разумеванъ и приманъ заповѣстїй божїихъ, како бы ты не

само читао, оно што е написано, него и дѣлао онако, као што се у књизи препоручуе. Почнешъ ли читати, читай прилѣжно, е' великомъ пажљивошћу и вољомъ, а негледай, какоћешъ пре листове поизпревртати. Ако ти се нужно быти види, прочитавай еданъ предметъ и два и три пута, да болѣ схватишъ и разумешъ снагу нѣговога смисла.“ — Ево лѣпе едне молитвице, кою намъ великій овај светитель препоручуе, да ю побожно и смѣрно одчитамо, пре него што свете књиге читати, ил' слово божіе слушати почнемо; она е овдѣ у црквено славянскомъ тексту изложена, да бы е свакій учитель, и свакій духовногъ сазиданія любитель употребити могао:

„Господи Исусе Христе, ѿверзи ми очи сердечныя, услышати слово твое, и разѹмѣти е, и творити волю твою, ѿкѹ пришлецъ есмь азъ на земли, не скрый ѿ мене заповѣдей твоихъ, но ѿкрыи очи мои да разѹмѣю чѹдеса ѿ закона твоегѹ. Скажи ми безвѣстная и тайная премѹдрости твоея: на та уповаю Боже мой, да ты просвѣтиши умъ мой и смыслъ свѣтомъ разѹма твоегѹ, не токмѹ чести*) написанная, но и творити а. Да не во грѣхъ себѣ сватыхъ житія и словеса прочитаемъ, но во ѿбновленіе, и просвѣщеніе, и въ сватыню, и въ спасеніе дѹши и въ наслѣдіе жизни вѣчныя. ѿкѹ ты еси просвѣщеніе лежащихъ во тмѣ, и ѿ тебе есть всякое даданіе благо, и всякъ даръ совершенъ. — (види: Књига краткихъ поученіи. Москва 1786.)

Школске искрице.

О побожности учителя.

Побожность е основа вальности и врености людске; на дечиимъ е учительима благо, кое се ничимъ заменути неможе.

*) Чести—читати.

Побожни су учитељи највећа блага народна, а-
диђари и аманети.

Побожни су учитељи анђели деци, а безбожни
су њима праве сатане.

Нема већегъ благослова по децу одъ побожногъ
учитеља, нитъ већегъ проклетства одъ безбожнога.

Болъ е децу међу дивлѣ зверове отерати, да и
ови поколю и почунаю, него и безбожнимъ учите-
љима дати, да и ови уче и воспитаваю.

Кое обштине незнабожне учитељ трпе, те су
већъ пропале, оне немаю срца ни душе више, само имъ
іошъ труphine стое, кое се безъ срца и душе дуго одр-
жати не могу.

Све околне обштине ваљало би да ону обштину у
срамоту извичу, и да никогъ изъ нѣ међу се непри-
маю, нитъ свое деце тамо даю, која безбожномъ чо-
веку своју децу на науку и воспитанѣ дае; или би ва-
љало да скоче, пакъ да е побию и спале, еръ ће за
кратко време саме највише зала подносити имати.

Тешко онимъ обштинама, кое у учитељма свое
мале дечице само светске люде траже, који однађени
одъ цркве и Бога, малу децу светскимъ знаньма и веш-
тинама уче; те ће се обштине за кратко време уве-
рити, шта едно и друго знанѣ и воспитанѣ вреди.

Нека е ко највештии учитељ, ако побожности
нема, савъ ће му трудъ и мука у овой школи залуду
бити.

Може ко колико оће о побожности малой деци
говорити, ако имъ nebude примеромъ предходно, за-
луду ће му савъ говоръ бити, никадъ плода видети неће.

Само с' примеромъ побожности кадаръ е учитель
ню и у дечиємъ срцу пробудити и утврдити.

Кадъ е учитељ побожанъ човекъ, онда се лако и у
деци побожность увати; а где се ова зарана у детиој
души утврди, ту после свака друга наука лако улази.

За побожностъ нужно е учителю пре свега истинито и искрено преданъ Богу и смиенъ у нѣга, а ово само са искреномъ молитвомъ буде.

Ко іошъ никадъ иза молитве оснажана осетио ние, тай е брбляо, а никада се молио ние. Где иза молитве освеѣеня нема, ние ни молитве било.

Добри пастиръ.

У сремскомъ подунавлю бияше у некомъ селу свештеникъ еданъ, тако врли човекъ, каковъ се само зажелити могаше; смирен нравма, ревнив у дужностима, благъ у савету, тихъ и мударъ у науци, праведанъ у суду, примеранъ предъ млађима, невино весео у кругу своіи; пакъ цела община, коя се дубоко у брдо пружаше, старо и младо любляше га и почитоваше са особитимъ страхопочитанѣмъ и слушаше га као некогъ анђела и апостола Божиѣгъ, кадъ имъ он св. евангелие казиваше, или ихъ придикомъ поучаваше, иль им Божию службу говораше, или ихъ болне полазише и тешише, изповедаше и причешћиваше.

Млого година пробави овај верни слуга Божији, свету службу свою најсавестније одправляюћи; најлюћа зима, најнезгодније време, најбурније ноћи немогаше га задржати, да онъ у најдалъ колебице парохияномъ своімъ неиђаше, гдегодъ нѣгове помоћи нужно бияше. Тако служећи мало по мало и старостъ га увати, и снаге га оставише, и онъ почне поболѣвати, и свладанъ које старости које слабосѣу, немогаше се више отети.

Бдаредъ у столицѣ едва седећи донесу му глас, да се неки одъ нѣгови парохияна, који два сата одъ села удалѣнъ у брду пребиваше, тешко разболео, и да свете тайне примити жели.

Добри старацъ жалостиво се поручнику окрене, и показуюћи како е самъ немоћанъ и преслабъ, пошлѣ га, да у најближе село оде и свештеника позове; и поручникъ оде.

После неколика часа дође други поручникъ и яви, како е болникъ неутешим, што му нѣговъ стари добри парох, кога он више негъ све на свету почитуе недолази, да га утеша, да за смртъ спреми и крепошћу задане; пакъ почне јошъ већма молити, да се смилуе, и ако е ивако могуће, да дође.

Стари свештеникъ свладанъ слабосћу, лежећи таймахъ на постелѣи представљаше немогућностъ, по мраву и ветру, крозъ снегъ, с' томъ немоћи путъ планине поћи. Исто овако и парохови домаћи поручника обавешћаваше, докъ и овај неоде.

Алѣ ни ова друга порука немогаше онога болногъ и на смрти лежећегъ смирити; и трећи поручникъ дође, и јошъ жалостиве стане представљати неутешногъ с' душомъ борећегъ се болника; да онъ неможе умрети, докъ свогъ душевногъ утешителя и оца јошъ едaredъ невиди.

Садъ немоћни старацъ све свое снаге прибере, пакъ едва се изъ постелѣ дигне и својима рекне: и ја осећамъ да е и мой край близу, — него дигните ме и однесите нѣму, а Богъ ће ми снагу дати, да и ту последню дужностъ свршамъ. Ови га обуку, и најпре у цркву однесу, где крстъ, свету причест и друге нуждне ствари узме, после га на носила метну, умотаю, и по мећави крозъ пуста брда понесу. Црквенякъ иђаше напредъ с' венѣромъ, а немоћни старацъ држаше свете тайне тврдо на прсима стиснуте, целога се пута Богу молећи.

Тако дођу до колебе. Болесникъ се већъ изгубио бияше, алѣ кадъ чу гласъ, да свештенику врата отвараю, разбересе и погледа, и вида носила, и на њима

пола подигнутога жельно чеканогъ старогъ свештенника са светимъ тайнама. Душа оживи у болнику; благодарно дигне онъ руке к' небу, и кадъ му свештенника к' постелии приведоше, полюби свете тайне и вѣи држаюће немоћне руке; затимъ се изповеди и последню причестъ прими, а међу тимъ се деца умирућега плачући Богу молише.

И ова оба старца молише се еданъ часакъ заедно, аль уедаредъ стане гласъ доброгъ пастира изнемогавати; люта зима и тешки путъ свладаше му снагу; сад и овъ крст обгрли и полюби, и притиснувши га рукама у руке умирућему издану; а еданъ часакъ за тим и болникъ.

Тако овай добри пастир, што небесну утеху на самртну постелю своје парохиянину донез бияше, и путъ вечности нѣга одведе. —

Сунце и дуга.

Една лепа дуга блисташе се едаредъ у облацима тако мило, да е се немогоше очи нагледати. Сви люди који е видоше, хвалише е. Аль хвала погорди дугу, и она небияше задовољна издизати се своіомъ лепотомъ надъ све облаке, него поче казивати, да е она лепша и одъ сунца, кое само сјае, а никои боя нема. Сунце чуе то, пакъ смешећи се рекне: „нећу се я лепа дуго е' тобомъ надметати“ и рекавши то, сакрие се за облакъ. У исти тай часъ нестаде и дуге.

Има многи неблагоприятни, који кадъ му добро пође, ни добротвора свогъ неће да припозна; пакъ право е да му се оно добро отме, кое неблагоприятно ужива.